

2. Beslutningsforslagets indhold

Beslutningsforslaget vil betyde, at de store regionale forskelle, der i dag kendetegner tilbuddene til udviklingshæmmede unge, skal erstattes af mere ensartede tilbud. Retten til at modtage sådanne tilbud skal præciseres i lovgivningen, så det bliver klart, at der påhviler det offentlige en egentlig forpligtelse til at forbedre ungdomsuddannelserne og bringe tilbuddet frem til målgruppen.

Det er i den nuværende lovgivning amterne, der står for specialundervisningen af unge (efter endt folkeskoleforløb) og voksne, men lov om specialundervisning for voksne sikrer ikke i praksis, at alle unge med særlige behov tilbydes undervisning. Loven sikrer heller ikke landsdækkende normer for undervisningens indhold, omfang og varighed.

Det er i en henvendelse til Undervisningsministeriet fra Rådet om Kortuddannedes Fortsatte Uddannelse i juni 2004 påpeget, at den enkelte deltager trods lovfæstet ret til undervisning har en svag retsstilling ved visitationen, fordi der ikke findes en fælles minimumsstandard eller fælles kriterier for undervisningen.

Dansk Folkeparti mener at, dette beslutningsforslag vil være med til at sikre, at de 18-19-årige handicappede også omfattes af den erhvervsuddannelsesgaranti, regeringen vil give til alle andre unge.

I den lovgivning, der lægges op til med dette beslutningsforslag, er det vigtigt at fokusere på, at mål og indhold i ungdomsuddannelsen defineres i forhold til opnåelse af relevante kompetencer til den enkeltes ungdoms- og voksentilværelse. Det er klart, at hele formålet med at lovfæste undervisningstilbuddene til udviklingshæmmede unge er, at undervisningen sigter mod at give deltagerne mulighed for at mestre livssituationen efter undervisningen. Derfor må det være en pligt for undervisningsstederne at sikre, at den kompenserende specialundervisning har den ønskede effekt, og ligeledes, at den individuelle undervisningsplan bygger på en nøje afdækning af deltagerens forudsætninger, færdigheder og behov. Undervisningen skal med andre ord tilrettelægges individuelt. Lovgrundlaget skal først og fremmest beskrive rammerne om og indholdet i uddannelsen. Det siger sig selv, at deltageren skal inddrages i formuleringen af planen. Endvidere er det naturligvis særdeles vigtigt, at undervisningsstederne findes spredt ude over landet med hensyntagen til at kunne nå målgrupperne.

I bemærkningerne til dette beslutningsforslag er det flere steder omtalt, at ungdomsuddannelserne for handicappede forvaltes af amterne. Med gennemførelsen af strukturreformen og ændringen af opgavefordelingerne mellem staten, amterne og kommunerne samt

de fremtidige regioner er det bestemt, at kommunerne fremover skal være borgernes indgang til bl.a. den sociale service og specialundervisningen. Det får den betydning for udviklingshæmmede og deres pårørende, at handicappolitikken og dens udmøntning kommer til at ske i kommunerne og herunder gennem de nye lovpligtige handicapråd. Ved forberedelsen af de politiske initiativer, der er lagt op til med dette beslutningsforslag, er det vigtigt at understrege, at der allerede i lovgivningen skal sikres en sammenhæng og en koordinering med et ensartet regelsæt, der gælder for alle 98 kommuner, og med en overordnet ledelse og overvågning af området fra regeringens side.

3. De senere års debat på området

Danmarks handicappolitik tager bl.a. udgangspunkt i FN's standardregler for ligebehandling af handicappede og Salamancaerklæringen, hvor det præciseres, at handicappede og ikkehandicappede skal tilbydes lige muligheder for f.eks. ungdomsuddannelse.

Gennem de sidste mange år har det været et politisk mål, at så mange unge som muligt skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Til det formål er der etableret en lang række forskellige ungdomsuddannelser med hver sit mål og indhold. Hvis man er ung og har særlige behov, f.eks. på grund af udviklingshæmning, således at man ikke kan gennemføre én af de eksisterende ungdomsuddannelser, er den eneste mulighed for undervisning lov om specialundervisning for voksne. Loven blev gennemført i forbindelse med åndssvageforborgens udlægning til amterne i 1980.

Virkeligheden er, at muligheden for at modtage undervisning efter denne lov i dag er helt afhængig af, hvor i landet man bor, og hvilket handicap man har. Dette er blevet påpeget mange gange gennem de senere år.

I 1999 udgav Undervisningsministeriet »Debatoplæg om specialundervisning for voksne«. Hovedemnerne i oplægget var: mål og kvalitet i ydelsen, sammenhæng og samarbejde uddannelsesinstitutionerne imellem, det tværsektorielle samarbejde og samspil og uddannelsesstilbud til unge med særlige behov.

Debatoplægget rejste en række vigtige spørgsmål, bl.a. om, hvad fremtidens specialundervisning for handicappede skal indeholde, og hvilke kriterier der skal danne grundlag for kvaliteten i undervisningen. Debatoplægget peger på en række problemer, bl.a. at der ikke eksisterer objektive berettigelseskriterier for modtagelse af specialundervisningstilbud. Det hedder herom i debatoplægget (side 35):

»Der eksisterer ingen objektive berettigelseskriterier for modtagelse af et specialundervisningstilbud,